

Informatívna správa - Výstavba diaľnice D1 v úseku Bidovce-Dargov-Sečovce-Michalovce-Sobrance-Vyšné Nemecké- št.hr. SR/UA

Košický samosprávny kraj opakovane od roku 2021 aktívne vyvíjal iniciatívy smerujúce k zintenzívneniu prípravy a výstavby koridoru diaľnice D1 v úseku Bidovce - štátna hranica SR/UA. Za potrebné je spomenúť iniciatívu KSK z februára 2021, keď Zastupiteľstvo KSK vyjadrilo podporu urýchleniu výstavby diaľničného prepojenia v regióne Zemplín a požiadalo predsedu KSK o aktívne rokovanie so štátom, najmä s ministerstvom dopravy.

Nasledovalo schválenie účasti KSK pri príprave multimodálnej štúdie v roku 2023, keď Zastupiteľstvo KSK 27. februára 2023 schválilo zámer, aby KSK pomohol Ministerstvu dopravy SR a NDS pri multimodálnej štúdii k diaľničnému prepojeniu D1 od Bidoviec po hranicu s Ukrajinou. Podporné podklady mala predložiť župná nezisková organizácia Dopravná infraštruktúra Košického samosprávneho kraja. Máme za to, že výsledkom tohto tlaku z územia bolo, že NDS zabezpečila spracovanie Multimodálnej štúdie realizovateľnosti pre koridor D1 Bidovce - štátna hranica SR/UA a štúdia bola dokončená v júni 2024. Následne bol v roku 2025 rozbehnutý proces EIA.

Z hľadiska plnenia možno konštatovať, že jadro uznesení a iniciatív KSK smerujúcich k zabezpečeniu štúdie a posunu prípravy bolo vecne naplnené, keďže štúdia realizovateľnosti bola v roku 2024 dokončená, projekt bol dňa 13. novembra 2024 schváleným uznesením vlády SR č. 691/2024 určený ako strategická investícia. V danom prípade išlo o významný nadväzujúci štátny krok, ktorý v tom období posilnil záväznosť a procesnú prioritu prípravy. Ministerstvo životného prostredia SR zverejnilo v júli 2025 informáciu o navrhovanej činnosti a upovedomenie o začatí konania, tzv. EIA procesu pre „Diaľnica D1 Bidovce - štátna hranica SK/UA“. Projektované technické riešenie, ktoré takto vstúpilo do EIA, má dĺžku 72,02 km, má obsahovať sedem mimoúrovňových križovatiek, dve odpočívadlá, protihlukové steny a mosty, pričom vychádza z multimodálnej štúdie realizovateľnosti z júna 2024. Útvar hodnoty za peniaze Ministerstva financií SR uvádza, že bolo posúdených 10 variantov, všetky v štyroch pruhoch, pričom varianty sa líšili najmä riešením horského priechodu Dargov, polohou križoviatky s I/79, trasou obchvatu Michaloviec a pokračovaním k štátnej hranici.

Obr.1. Prehľadná situácia preferovaného variantu G

K aktuálnemu dátumu august 2026, napriek deklarácii predstaviteľov rezortu dopravy, že prípravu projektu nezastavil a pokračuje v nej, nemožno povedať, že diaľnica D1 na Zemplín je investičnou prioritou ministerstva dopravy v zmysle poradia projektov na realizáciu. Podľa dostupných a tiež medializovaných informácií po zverejnení aktualizovaného harmonogramu MD SR sa projekt D1 Bidovce – štátna hranica SR/UA posunul z prvej dvadsiatky projektov až výrazne nižšie, až do druhej stovky položiek harmonogramu. To oprávnenne vyvoláva obavy a kritiku v regióne KSK, vrátane susediacich regiónov.

Z pohľadu Košického samosprávneho kraja doterajší postup štátu pri príprave realizácie diaľnice D1 Bidovce – štátna hranica SR/UA nezodpovedá strategickému významu tejto investície pre rozvoj východného Slovenska, vytvára riziká pre hospodársky a sociálny rozvoj regiónu, bude mať negatívne dôsledky pre obyvateľstvo a podnikateľské subjekty regiónu, aj s ohľadom na budúci potenciál potreby dopravnej infraštruktúry vedúcej k hranici s Ukrajinou, v rámci povojnovej obnovy jej územia.

Košický samosprávny kraj považuje dobudovanie diaľnice D1 v úseku Bidovce – štátna hranica Slovenskej republiky/Ukrajina za projekt strategického významu nielen pre rozvoj východného Slovenska, ale aj pre zabezpečenie budúcich logistických a hospodárskych potrieb súvisiacich s povojnovou obnovou Ukrajiny. Koridor predstavuje súčasť európskej siete TEN-T a vytvára predpoklady pre bezpečné, kapacitne vyhovujúce a ekonomicky efektívne prepojenie Európskej únie s Ukrajinou. Jeho realizácia je významná z pohľadu hospodárskej konkurencieschopnosti Košického kraja, rozvoja logistických služieb, ochrany regionálnej cestnej infraštruktúry pred nadmernou tranzitnou dopravou a posilnenia odolnosti dopravnej siete Slovenskej republiky. Pre KSK má D1 aj veľmi praktický význam, keďže bez kapacitného diaľničného koridoru bude naďalej časť tranzitnej a nákladnej dopravy využívať cesty II. a III. triedy KSK. To generuje vyššie náklady na údržbu a obnovu cestnej infraštruktúry KSK.

Dobudovanie diaľnice D1 v úseku Bidovce – štátna hranica SR/UA má zásadný význam aj z pohľadu rozvoja novovznikajúceho automobilového a logistického klastra na východnom Slovensku, ktorého jadrom je strategická investícia spoločnosti Volvo Cars vo Valalikoch. Ide o strategickú investíciu celoštátneho významu, ktorej úspešná implementácia je podmienená kvalitnou dopravnou dostupnosťou celého regiónu. Diaľnica vytvára predpoklady pre efektívne napojenie dodávateľských reťazcov, rozšírenie spádového územia pracovnej sily, rozvoj priliehlych logistických a priemyselných parkov a zvýšenie atraktivity územia pre ďalšie investície.

V kombinácii s očakávaným rastom cezhraničných tokov súvisiacich s budúcou obnovou Ukrajiny predstavuje koridor D1 Bidovce – štátna hranica SR/UA jednu z kľúčových rozvojových osí Košického kraja a východného Slovenska.

Aktuálne je teda v rámci poskytnutia súčinnosti ostatných článkov miestnej a regionálnej samosprávy potrebné, aby štát využil historickú príležitosť, na papieri pripravenú investíciu, posunúť v čo najkratšom čase do realizačnej fázy. Je potrebné, aby vláda SR a Ministerstvo dopravy SR prijali konkrétne opatrenia, stanovili záväzný harmonogram úkonov založený na ich finančnom zabezpečení a vedúci k začatiu realizácie jednotlivých úsekov predmetnej diaľnice D1 v trase po štátnu hranicu s Ukrajinou, v čo najkratšom čase. Spoločné úsilie môže byť úspešné.

Aj vďaka úsiliu a aktívnej podpore predsedu KSK na pôde Európskej komisie v 1. polovici roka 2026, boli medzi oprávnené územia nového európskeho finančného nástroja EastInvest, zaradené regióny východného Slovenska. Tento finančný mechanizmus je určený práve na podporu regiónov na východnej hranici EÚ a umožňuje financovať aj strategické dopravné projekty. Získanie takéhoto financovania na výstavbu diaľnice D1 ponúka jedinečnú príležitosť financovania investície rozhodujúcej pre rozvoj a konkurencieschopnosť celého regiónu. Využitie tohto nástroja však predpokladá pripravenosť projektu zo strany Slovenskej republiky.

Ak bude dobudovaná diaľnica, logistické terminály, skladové areály, colné centrá, servisné a distribučné prevádzky sa budú prirodzene sústreďovať v priestore Košice – Sečovce – Michalovce – Sobrance. Po skončení vojny bude potrebné na Ukrajinu dlhodobo presúvať stavebné materiály, technologické zariadenia, energetické komponenty, logistické služby, mechanizmy a stavebnú techniku. Región Košíc, Trebišova a Michalovec predstavuje ideálne cestné spojenie zo západnej a strednej Európy smerom na Užhorod a ďalej do vnútrozemia Ukrajiny. Bez dobudovania D1 bude značná časť tejto dopravy vedená po existujúcej ceste I/19 a regionálnych komunikáciách, ktoré už dnes vykazujú kapacitné a bezpečnostné problémy.

Vyššie uvedená inventarizácia priebehu aktivít a úkonov v čase, vymenovanie príležitostí a ohrození ovplyvnených týmto projektom v tejto informatívnej správe prezentujú dôležitosť a akútnosť riešenia tohto problému.

Dobudovanie diaľnice D1 v úseku Bidovce – štátna hranica SR/UA predstavuje strategickú investíciu celoštátneho aj európskeho významu. Potrebu urýchlenia jej prípravy a realizácie odôvodňujú najmä tieto skutočnosti:

- projekt je uznesením vlády SR č. 691/2024 zaradený medzi strategické investície, pričom prebieha proces posudzovania vplyvov na životné prostredie (EIA), čo vytvára predpoklady na pokračovanie ďalších prípravných prác,
- diaľničný koridor tvorí súčasť európskej dopravnej siete TEN-T a predstavuje významné spojenie Európskej únie s Ukrajinou, s rastúcim významom pre medzinárodnú logistiku a obchod,
- realizácia prispeje k odklonu tranzitnej dopravy z ciest II. a III. triedy vo vlastníctve Košického samosprávneho kraja, čím sa znížia náklady na ich údržbu, zvýši bezpečnosť cestnej premávky a zlepši kvalita života obyvateľov dotknutých území,
- projekt vytvára nevyhnutné dopravné predpoklady pre ďalší rozvoj strategických investícií na východnom Slovensku, vrátane automobilového a logistického klastra súvisiaceho s investíciou spoločnosti Volvo Cars vo Valalíkoch,
- po ukončení vojnového konfliktu na Ukrajine bude predmetný koridor zohrávať významnú úlohu pri zabezpečovaní logistických tokov súvisiacich s obnovou Ukrajiny a posilní postavenie Košického kraja, ako vstupnej brány Európskej únie na východ,
- aktuálne existuje predpoklad využitia nových európskych finančných nástrojov určených na podporu regiónov na vonkajšej hranici Európskej únie, pričom ich efektívne využitie si vyžaduje pripravenosť projektu na strane Slovenskej republiky.

Na základe komunikácie s poslancami Zastupiteľstva KSK, partnermi z ostatných článkov samosprávy, obyvateľmi, podnikateľmi, či organizáciami z tretieho sektora predkladáme na schválenie zastupiteľstvu návrh uznesenia obsahujúci v predmetnej problematike deklaratórne stanovisko orgánu VÚC, vrátane konkrétnych vykonateľných opatrení smerom k štátu a k predsedovi KSK. Predmetný návrh požaduje od predsedu KSK koordináciu ďalšieho postupu s partnermi v území, vrátane iniciovania rokovaní naprieč dotknutými štátnymi inštitúciami s cieľom dosiahnuť jednoznačné urýchlenie prípravy a následnej realizácie strategickej investície diaľnice D1 Bidovce – štátna hranica SR/UA v záujme rozvoja celého východného Slovenska.